

kom temmelig hurtigt, idet man saae, at andre Interesser vare komne til at bestjæftige Børsverdenen, Interesser, hvorved Børsverdenen gjorde mere Regning paa Medvirkning fra Regjeringens end fra Folkethingets Side. Det lod sig den Gang ikke gjøre samtidig, at søge Medvirkning med Regjeringen og Folkethinget. Det var om trent paa det Tidspunkt, hvor Forhandlingerne fandt Sted om Gjedserbanen. Det kom denne Sag paa tværs paa en uheldig Maade, og man sporede ikke den mindste Interesse for Toldspørgsmaalet fra det Dødblik, da Gjedseragen kom paa Bane. Man erfarede dette først en Maanedes Tid efter, at Rigsdagen var gaaet fra hinanden, da Koncessionen til Gjedserbanen blev udstedt, og noget Eignende fandt Sted senere, da Folkethinget i Anledning af den spanske Handelstraktat atter tog denne Sag frem. Skjøndt den spanske Handelstraktat indeholdt særdeles Lidet, som man fra dette Things Standpunkt kunde lægge Vægt paa, var man dog rede til at imødekomme de stærke Ønsker, der bleve gjorte gjældende til Bedste for en saadan Handelstraktat, naar man, vel at mærke, kunde saae Toldsagen ordnet med det Samme, og man hød de Paagjældende, dem, der havde Interesse af den spanske Handelstraktats Gjennemførelse, at optage den, naar man saa fra den anden Side vilde tage en Toldtarif eller blot forhandle om en Toldtarif, som Folkethinget kunde være tjent med. Man stillede sit Forslag i saa Henseende; det var et Forslag til Drøftelse, men man afflog fra den anden Side fuldstændig Drøftelsen, og man favnede til Toldtarifens Gjennemførelse enhver Understøttelse fra Handelsstandens Børskomitee, fra den spanske Handelstraktats Venners Side, fra hele Handelsstandens Side i Provindserne, der med stor Iver havde sluttet sig til den spanske Handelstraktat, skjøndt den, tør jeg næsten sige, ikke havde Spor af Interesse af, at den kom i Stand. Man var mere tilbøjelig til, at søge og vente Støtte og Medvirkning hos Regjeringen end hos Folkethinget. Fra den Tid af begyndte det Omslag hos den sjøbenhavnste Handelsstand, fra de Mænds Side, som vare de stærkeste repræsenterede i Børskomiteen, det Omslag, der nu har fundet sit Udtryk i Handelsmødets Beslutninger. Det er rigtignok høist paafaldende, at selv i hvilken Grad det Standpunkt, der kom til Syn i Handelsmødets Beslutninger, afviger fra Standpunktet i Børskomiteens Indstillinger fra 1881, Medens Børskomiteen i Handels, Industriens, den almindelige Befolknings, de almindelige Forbrugeres, ja Landbostandens Interesse lagde Vægt paa en snarlig

Gjennemførelse af Toldreformen fremhævede, at man paa ingen Maade kunde lade denne Sag hvile, men maatte have den gennemført, hører man nu Repræsentanter for den danske Handelsstand — om ikke enstemmig, saa dog mod en Stemme — beslutte, at nu bør der ikke længere finde en Toldreform Sted, iden har bedst af fuldstændig at hvile. Der blev ved denne Beilighed gjort en Betragtning gjældende, som staar i ganske afgjort Modstætning til Al, hvad der af de samme Mænd for saa lidt siden var blevet gjort gjældende. Det eneste nye Moment, vedrørende denne Sag, der egentlig kan siges at være kommet frem, er den forandrede Toldpolitik, som Sverig er slaaet ind paa; men forøvrigt bestod i Europa i det Væsentlige de samme Bestræbelser i protektionistisk Retning, som nu finde Sted. Det har udviklet sig noget mere, men nogen væsentlig Forandring i Tysklands, Frankrigs og andre Fastlandsmagters Toldpolitik har ikke fundet Sted siden den Tid. I Sverig er man derimod senere slaaet ind paa en protektionistisk Toldpolitik, og der fremkom fra Handelsmødets Side det Ønske, at man nu vilde lade Toldunionen med Sverig gaa forud for den danske Toldreform. Jeg har for mit Vedkommende næret et oprigtigt Ønske om, at de tre nordiske Lande kunde komme til at danne en Toldenhed. Jeg skal ikke udtale mig om, hvorvidt jeg kunde ønske, at denne strakte sig videre; det vedrører ikke denne Sag, men jeg kunde som sagt ønske en saadan Toldenhed. Men jeg tror, det Tidspunkt, der er valgt til at føre disse Bestræbelser frem, er meget uheldig valgt, efter som netop i dette Diehlt Sverig er slaaet ind paa en Retning i sin Toldpolitik lige modsat de Bestræbelser, der dog havde været raadende i dansk Toldlovgivning hele Aarhundredet igjennem, og har fundet — om ikke ubetinget, saa dog i sine Grundtræk — Støtte hos Regjeringen og begge Rigsdagens Afdelinger, nemlig hvad jeg vil kalde en moderat Reform af den hidtilværende Bestyttelse. Tillige er der under de nuværende Forhold i Sverig mindre Tilbøjelighed end nogensinde før til at indgaa paa nogen Toldunion med os, medmindre vi da fuldstændig skulle underkaste os den svenske Toldpolitik, og de kunde bruge Forbindelsen med Danmark som et Led, som et Baaben til at fæstne Bestyttelsesystemet hjemme i Sverig, men dette er en os ubedkommende Sag, som ikke kan afgive noget Motiv for os til at ønske netop for Tiden at indtræde i en Toldunion med Sverig. Hertil kommer jo, at de Forhold, som nu finde Sted i Sverig, betragtes af Mangfoldige — jeg skal ikke udtale mig, da det er et fremmed Land,